



BESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN  
GELDERLAND

---

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3 soorten

**Datum besluit** : 1 november 2019  
**Onderwerp** : Wet natuurbescherming - 2019-007604 - Gemeente Ede  
**Activiteit** : Verplaatsing van reptielen ten behoeve van de ontwikkeling van het  
World Food Center in Ede  
**Verlenen/weigeren** : Verlenen ontheffing

**Aanvrager** : Gemeente Ede  
**Zaaknummer** : 2019-007604

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van de Gemeente Ede, Bergstraat 4, 6711DD Ede, hierna te noemen de aanvrager, van 11 juni 2019 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

### **AANVRAAG EN PROCESVERLOOP**

Op 11 juni 2019 ontvingen wij een aanvraag van de Gemeente Ede voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 1 tot en met 4, 3.6 lid 2 en 3.34 lid 1 voor het opzettelijk doden, vangen met de hand of hulpmiddelen, het opzettelijk verstoren, de eieren opzettelijk te vernielen of rapen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen, het onder zich hebben en vervoeren en tenslotte het uitzetten van exemplaren en eieren van de zandhagedis of en in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.10 lid 1a en b en 3.34 lid 1 voor het opzettelijk doden, vangen met de hand of hulpmiddelen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en tenslotte het uitzetten van exemplaren en eieren van de hazelworm.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van:

- het in de wet genoemde belang van de bescherming van flora en fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project/de werkzaamheden eerder door RVO in 2015 een ontheffing soortenbescherming verleend met kenmerk FF/75C/2015/0016.toek.bb.

Op 10 juni 2015 is tevens een vergunning verleend in het kader van de toenmalige Natuurbeschermingswet 1998 onder zaaknummer 2013-017090.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Wij hebben binnen deze termijn geen zienswijzen ontvangen.

Op deze ontheffingsaanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

**BESLUIT**

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.8 lid 1 en lid 5 en artikel 3.9 lid 2 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan de Gemeente Ede, Bergstraat 4, 6711DD te Ede,

voor de soort, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1:

**Tabel 1: Soorten, verboden en belangen**

Soort	Verbod		Belang
Zandhagedis ( <i>Lacerta agilis</i> )	Artikel 3.5 lid 1	Het opzettelijk doden of vangen	A en B
	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren	
	Artikel 3.5 lid 3	Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren	
	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	
	Artikel 3.6 lid 2	Het onder zich hebben of vervoeren	
	Artikel 3.34 lid 1	Het uitzetten van dieren of eieren van dieren	
Hazelworm ( <i>Anguis fragilis</i> )	Artikel 3.10 lid 1a	Het opzettelijk doden of vangen	A en B
	Artikel 3.10 lid 1b	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	
	Artikel 3.6 lid 2	Het onder zich hebben of vervoeren	
	Artikel 3.34 lid 1	Het uitzetten van dieren of eieren van dieren	

Belang:

A Artikel 3.8 lid 5b onder 1 van de Wnb: in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;

B Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor het gebruik van het middel zoals weergegeven in tabel 2.

**Tabel 2: Middelen om te vangen**

Soort	Verbod	Middel
Zandhagedis ( <i>Lacerta agilis</i> )	Artikel 3.5 lid 1	Het opzettelijk vangen
		Vangpotten of vangemmers

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

**Algemene voorschriften**

1. De ontheffing geldt voor de gebieden zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 31 december 2024.
3. De start en de oplevering van de bouwwerkzaamheden moeten een week van tevoren worden gemeld via [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van de naam van de locatie en het zaaknummer van de ontheffing.
4. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1 en voor het gebruik van de middelen zoals weergegeven in tabel 2.
5. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van het zaaknummer 2019-007604.
6. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
7. De in voorschrift 6 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
8. De in voorschrift 6 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
9. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland via e-mailadres [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van het zaaknummer 2019-007604.
10. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige<sup>1</sup> op het gebied van de zandhagedis en de hazelworm.

---

<sup>1</sup> De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend, dient door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding te worden verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van het zaaknummer 2019-007604.

In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.

12. De ecologisch deskundige houdt tijdens het aanbrengen van de mitigerende maatregelen en de ecologische begeleiding alle bevindingen bij in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd beschikbaar zijn op de projectlocatie.
13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de ecologische begeleiding/werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van zaaknummer 2019-007604.

#### **Soortspecifieke voorschriften**

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd onder het kopje '*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*' van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.

#### **BEOORDELING VAN DE AANVRAAG**

##### **Project**

###### *In de aanvraag beschreven project*

De gemeente Ede is voornemens om het World Food Center (WFC) te realiseren aan de oostzijde van Ede, op het terrein van de voormalige kazerne Prins Maurits Zuid (PMZ). Het WFC wordt een 30 ha groot stadsgebied bestaande uit een Experience Center, kantoren, bedrijfsruimte, woningen, horeca, cultuur en onderwijs.

Het plangebied bestaat uit het terrein van de voormalige kazerne PMZ, waar voor een groot deel de oude kazernegebouwen zijn gesloopt en dat grenst aan het Natura 2000-gebied de Veluwe (zie figuur 1 Bijlage 1). Op het PMZ-terrein komen enkele diersoorten voor, die beschermd zijn krachtens de Wet natuurbescherming (Wnb). Het gaat hierbij o.a. om zandhagedis, hazelworm, eekhoorn en vleermuisen. Voor de zandhagedissen en de hazelwormen geldt dat een duurzame instandhouding van het huidige leefgebied niet haalbaar is, vanwege de bouw van woningen in het plangebied. De gemeente Ede wil deze dieren op termijn verplaatsen naar geschikt leefgebied elders in de gemeente.

Er is in 2015 reeds een ontheffing verleend door RVO voor het verplaatsen van zandhagedissen en hazelwormen van de kazerneterreinen (ontheffing met kenmerk FF/75C/2015/0016.toek.bb, d.d. 1 juli 2015; deze ontheffing is nog geldig tot en met 2 augustus 2020). Genoemde ontheffing is gebaseerd op het rapport 'Mitigatie-, compensatie- en activiteitenplan reptielen, in het kader van de ontwikkeling van de Parklaan en kazerneterreinen te Ede' (Van de Koppel, 2014).

Sinds 2015 zijn twee aspecten veranderd:

1. In 2015 kwamen reptielen alleen voor in een beperkt gebied in de zuidoosthoek van het PMZ-gebied. Het betrof toen een steilrand op de grens met het aanliggende bosgebied De Sysselet (Veluwe). Uit onderzoek in 2018 is gebleken dat reptielen vanuit de steilrand zijn uitgewaaierd over het braakliggende PMZ-terrein;
2. Door aanpassingen in de bouwplannen kan het leefgebied van reptielen op de steilrand in de zuidoosthoek van het PMZ-terrein uiteindelijk toch niet behouden blijven.

Vanwege de veranderde aspecten wordt thans een nieuwe ontheffingsaanvraag voor het PMZ-terrein gedaan, voor het verplaatsen van zandhagedissen en hazelwormen. In eerste instantie gaat het om het verplaatsen naar de zuidoosthoek van het terrein. In een nadere fase zullen de reptielen verplaatst worden naar een vervangend terrein buiten (de omgeving van) het kazerneterrein. Voor deze fase wordt in deze ontheffing geen toestemming verleend en hiervoor zal een nieuwe ontheffing aangevraagd moeten worden.

### **Onderzoek**

*In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek*

In het plangebied PMZ zijn de natuurwaarden in de afgelopen jaren diverse malen onderzocht: in 2015, 2016 en 2018. Het meest actuele ecologische onderzoek is beschreven in een separate rapportage (Natuurtoets 2018 - Van de Koppel & Van Hoof, 2019).

De eerder door Natuurbalans uitgevoerde inventarisaties golden als uitgangspunt voor het veldonderzoek in 2018, samen met de waarnemingen op basis van de NDFF.

Het veldonderzoek naar zandhagedissen en hazelwormen in het onderzoeksgebied (figuur 1 en 2) is in 2018 uitgevoerd conform de soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus en het kennisdocument zandhagedis (BIJ12, 2017). De inventarisatie heeft plaatsgevonden met behulp van tapijttegels, waaronder de reptielen zich verschuilen.

Samengevat zijn in 2018 de volgende inspanningen uitgevoerd:

- 1 ronde door Natuurbalans-Limes Divergens BV half april-begin mei (tapijttegels leggen en inventarisatie zandhagedis); datum: 18 april 2018;
- 4 rondes door Natuurbalans-Limes Divergens BV juni-september (hazelworm en zandhagedis), minimaal 1 maand tussen de eerste en laatste ronde; data: 26 juni, 18 juli, 28 augustus en 10 september 2018;
- extra onderzoek door Veldbiologische Werken op 6, 8, 10, 14, 15, 17, 28 en 30 augustus 2018.

*In de aanvraag beschreven ecologische waarden*

Op de PMZ zijn twee soorten reptielen aangetroffen: hazelworm en zandhagedis (voor ruimtelijke verdeling van de waarnemingen, zie figuur 3 in Bijlage 2). Beide soorten komen redelijk verspreid over het zuidoostelijke deel van het kazerneterrein voor. Ten opzichte van 2015 (Van de Koppel & Van Hoof, 2015) komen beide soorten meer verspreid in een groter gebied voor.

In tabel 3 zijn de aantallen onder de tapijttegels waargenomen hazelwormen en zandhagedissen per onderzoeksdag weergegeven.

*Tabel 3. Aantallen waargenomen hazelwormen en zandhagedissen per onderzoeksdag op de PMZ.*

Datum	Hazelworm	Zandhagedis
18-4-2018	-	4
20-6-2018	6	3
26-6-2018	3	4
18-7-2018	2	1
06-8-2018	1	3
08-8-2018	-	4
10-8-2018	-	3
14-8-2018	2	22
15-8-2018	1	4
17-8-2018	1	15
28-8-2018	4	17
30-8-2018	2	6
10-9-2018	4	2

Op basis van deze gegevens is het zeer moeilijk om een schatting te geven van de populatiegrootte, maar de waargenomen aantallen over de 13 hectare geschikt leefgebied zijn niet erg hoog.

Een reden voor deze lage aantallen kan zijn dat het PMZ-terrein niet optimaal geschikt is, waardoor de daadwerkelijke dichtheden lager liggen dan in de literatuur bekend. Ook gaat het bij het PMZ-terrein om terrein dat de laatste jaren pas veel geschikter geworden is voor reptielen, vanwege de toegenomen begroeiing. Dat betekent ook dat het terrein daardoor pas over een aantal jaren maximaal bezet kan zijn.

#### Overige soortgroepen

Beschermde planten en vissen zijn niet aangetroffen.

#### *In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden*

Het bebouwen van het plangebied WFC verloopt geleidelijk en neemt een groot aantal jaren in beslag (periode 2020-2032). Bij het benodigde explosievenonderzoek en het bouwrijp maken wordt de bodem verstoord, waarbij reptielen verstoord kunnen worden.

Herontwikkeling van de PMZ zal uiteindelijk leiden tot het verloren gaan van het leefgebied van hazelworm en zandhagedis. Het is gezien de plannen niet mogelijk het leefgebied te behouden. Als mitigerende maatregel worden de reptielen in 2 fases overgeplaatst naar een geschikt leefgebied elders in de gemeente Ede.

Er is geen sprake van cumulatieve negatieve effecten op de lokale populatie reptielen.

#### *In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen*

De benodigde kapwerkzaamheden zijn uitgevoerd vóór de start van het broedseizoen (15 maart 2019). Voor de start van de kapwerkzaamheden heeft de ecologisch begeleider een controle uitgevoerd op mogelijke aanwezigheid van broedende vogels (en andere, binnen de Wnb beschermde soorten). Door de bomen en begroeiing buiten het broedseizoen te verwijderen wordt voorkomen dat broedende vogels worden gedood, verwond of verstoord.

#### *In de aanvraag beschreven gedragscode*

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de zandhagedis en de hazelworm te beperken worden maatregelen voorgesteld. Het gaat daarbij om onderstaande mitigerende maatregelen.

**1. Optimaliseren tijdelijke opvanglocatie**

Het oorspronkelijke verspreidingsgebied van zandhagedissen en hazelwormen op het PMZ-terrein bestaat uit een steilrand in de zuidoosthoek van het gebied (zie figuur 5, Bijlage 3). Deze zuidoostelijke steilrand is in het voorjaar van 2019 geoptimaliseerd voor reptielen door struweel te verwijderen (zie ook preventieve maatregelen), zodat dit gebied geoptimaliseerd is als tijdelijke opvanglocatie.

**2. Schermen plaatsen**

Er worden reptielenschermen geplaatst op het WFC-terrein, rondom de locaties waar uitbreiding van het leefgebied heeft plaatsgevonden en aan de voet van de zuidoostelijke steilrand. Doel hiervan is om bestaande verspreidingskernen van reptielen op het WFC-terrein af te grenzen en veilig te stellen tegen betreding en andere verstoringen. Het verder uitwaaiëren van reptielen over het WFC-terrein wordt op deze manier voorkomen.

De reptielenschermen bestaan uit 50 cm hoge kunststof schermen, bevestigd aan paaltjes. De schermen dienen minimaal 10 cm in de grond te worden ingegraven.

De reptielenschermen maken het ook mogelijk om terreindelen leeg te vangen, zonder dat er steeds weer herbevolking plaatsvindt. Het leeg te vangen terrein wordt zo opgedeeld in kleinere compartimenten, die individueel vrijgegeven kunnen worden.

**3. Verplaatsen reptielen naar tijdelijke opvanglocatie**

Methodiek wegvangen en verplaatsen reptielen:

- Voorafgaand aan het wegvangen van de aanwezige reptielen, dient de aanwezige vegetatie gemaaid en verwijderd te worden. Bij voorkeur gebeurt dit handmatig, om zo min mogelijk slachtoffers te maken.
- Op de werklocatie wordt een groot aantal reptielenplaten (enkele honderden kunststof golfplaatjes van ca. 50x50 cm) op kansrijke locaties uitgelegd. Het controleren van de platen en wegvangen van reptielen, die onder de platen gevonden worden, zal door een terzake deskundige uitgevoerd worden. Hiertoe worden de platen bij voorkeur dagelijks gecontroleerd op aanwezigheid van reptielen.
- Naast het controleren van platen, wordt tevens op kansrijke locaties op zicht gezocht naar zandhagedissen en hazelwormen. De aangetroffen reptielen worden dan met de hand gevangen.
- Indien nodig worden in moeilijk toegankelijke vegetaties reptielen gevangen met behulp van een hengel met een lusje van touw.
- Als de voorgaande methoden (te) weinig resultaten bieden, dan kan nog gebruik gemaakt worden van vangpotten en vangemmers, die worden ingegraven in het terrein en dagelijks gecontroleerd, vanaf het moment dat ze zijn ingegraven. Uit ervaring blijkt echter dat deze methode minder resultaat zal hebben dan de hierboven beschreven vangmethoden, dus het is een uiterste middel als andere oplossingen niet werken.
- Gevangen reptielen worden direct (dezelfde dag) verplaatst naar de tijdelijke opvanglocatie naar de zuidoostelijke hoek van het PMZ-terrein.
- Het vrijgeven van (een deel van) de wegvanglocatie voor (voorbereiding van) de bouwwerkzaamheden, wordt gedaan door een deskundige op het moment dat de aanwezige exemplaren zijn weggevangen (op basis van een significante afname van het aantal vangsten).



Er wordt doorgevangen tot het moment dat er een zeer duidelijke afname van het aantal gevangen dieren is geconstateerd in het veld, of er (bij meerdere bezoeken op rij) geen individuen meer worden aangetroffen. Hierbij wordt rekening gehouden met de seizoensinvloeden op het aantal te vangen exemplaren (zie ook figuur 2).

- Het raster blijft gehandhaafd tot aan het einde van de werkzaamheden, of tot het moment waarop het terrein binnen het raster volledig ongeschikt is gemaakt voor reptielen. Dit om te voorkomen dat de wegvanglocatie weer herbevolkt wordt.

#### **4. Planning**

Omdat het terrein PMZ in fases wordt ontwikkeld, wordt de ontheffing voor vijf jaar aangevraagd. In die periode wordt het totale terrein vrijgemaakt van reptielen.

Reptielen worden weggevangen in de periode maart-oktober de actieve periode voor hagedissen en slangen.

Tijdens de winterrustperiode van zandhagedissen en hazelwormen worden op plekken waar zich reptielen in ondergrondse schuilplaatsen kunnen bevinden geen werkzaamheden uitgevoerd zoals graafwerkzaamheden en stronken verwijderen.

Op plekken waar eieren van zandhagedissen in de grond aanwezig kunnen zijn, worden ook geen werkzaamheden uitgevoerd die effect hebben op de bodem, zo lang de eieren nog niet uitgekomen zijn.

##### *In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen*

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier.

Daarnaast is ontheffing aangevraagd voor het gebruik van de middelen zoals weergegeven in tabel 2.

#### **Beoordeling**

##### *Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen*

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is.

Voor de zandhagedis en de hazelworm wordt het leefgebied ter plaatse van de werkzaamheden permanent ongeschikt. Door de bouwlocatie uit te rasteren (in fases) en de dieren weg te vangen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat de werkzaamheden invloed hebben op de zandhagedis en de hazelworm. Na afronding van de werkzaamheden blijft het gebied ongeschikt voor de zandhagedis en hazelworm.

De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn voldoende om het project uit te mogen voeren.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soort(en) welke verbodsbepalingen worden overtreden en welke middelen hiervoor kunnen worden ingezet.

Deze zijn weergegeven in tabel 1 en 2. Voor deze soort, verboden en middelen wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soort, verboden en middelen.

#### **Andere bevredigende oplossing**

##### *In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen*

##### Locatiekeuze en ontwerp

De herontwikkeling van het PMZ-terrein tot World Food Center is locatiespecifiek; alternatieve locaties zijn niet van toepassing.

Het behouden en inpassen van reptielenhabitat in het plangebied van het World Food Center is overwogen, maar niet realistisch geacht. Bebouwing tot vlak bij reptielenhabitat zal op het WFC-terrein onherroepelijk leiden tot beschaduwing en verzuivering van het terrein, waardoor het ongeschikt wordt als leefgebied voor reptielen. Bovendien is het onmogelijk om te voorkomen dat huiskatten uit de nieuwe woonbebouwing gaan prederen op reptielen.

Als alternatieve werkwijze kan gedacht worden aan het wegvangen van de reptielen en direct verplaatsen naar geschikte locaties buiten het WFC-terrein, dus zonder tijdelijke opvang in de zuidoosthoek van het plangebied. Hiervoor zijn momenteel echter geen geschikte terreinen zonder reptielen voorhanden. Het bijplaatsen van reptielen op plekken waar al reptielen voorkomen, wordt ecologisch als onwenselijk beschouwd. Vandaar dat de gemeente Ede ervoor kiest zelf nieuw leefgebied voor reptielen te realiseren, waarnaar de reptielen verhuisd kunnen worden in fase 2.

#### Uitvoeringsperiode

De tijdelijke opvanglocatie is reeds geoptimaliseerd als leefgebied voor reptielen. De hier gekozen planning is goed verenigbaar met de jaarcyclus van de reptielen. Alternatieve planning van de werkzaamheden levert geen voordelen op voor de reptielen.

#### *Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen*

Uit de variantenanalyse blijkt dat de gekozen locaties en uitvoeringsoplossingen voldoende zijn voor de instandhouding van de zandhagedis en de hazelworm op het WFC-terrein en later op een alternatieve locatie.

#### *Conclusie*

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

#### **Belang**

##### *In de aanvraag beschreven belang(en)*

In de aanvraag is bepaald welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn. Het genoemde belang is volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

##### *Beoordeling van belang(en)*

Wij kunnen instemmen met het in de aanvraag beschreven belang.

#### **Gunstige staat van instandhouding**

##### *In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort(en)*

##### Landelijk en regionaal niveau

De zandhagedis heeft landelijk een matig ongunstige staat van instandhouding. De laatste twintig jaar gaat de soort echter aanzienlijk vooruit. Zowel het verspreidingsgebied als de populatie-omvang is toegenomen. Vooral de Veluwe, de Utrechtse heuvelrug en de duinen scoren daarbij goed.

##### Lokaal niveau

De zandhagedis en de hazelworm hebben zich in het plangebied de laatste jaren ontwikkeld, vanwege het vrijkomen van geschikt leef- en voortplantingsgebied door de sloop van kazernegebouwen. Dit beeld zien we de laatste jaren veelvuldig aan de randen van de Veluwe, namelijk dat vrijkomende geschikte terreinen vrij snel herbevolkt worden. Blijkbaar gedijt met name de zandhagedis van dynamiek in potentiële leefgebieden.

*Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten*

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.


**Conclusie**

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

**OVERIGE VERPLICHTINGEN**

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,



Mr. H. Boerdam  
Teammanager Vergunningverlening

**Beroep**

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van het besluit hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op [www.rechtspraak.nl](http://www.rechtspraak.nl).

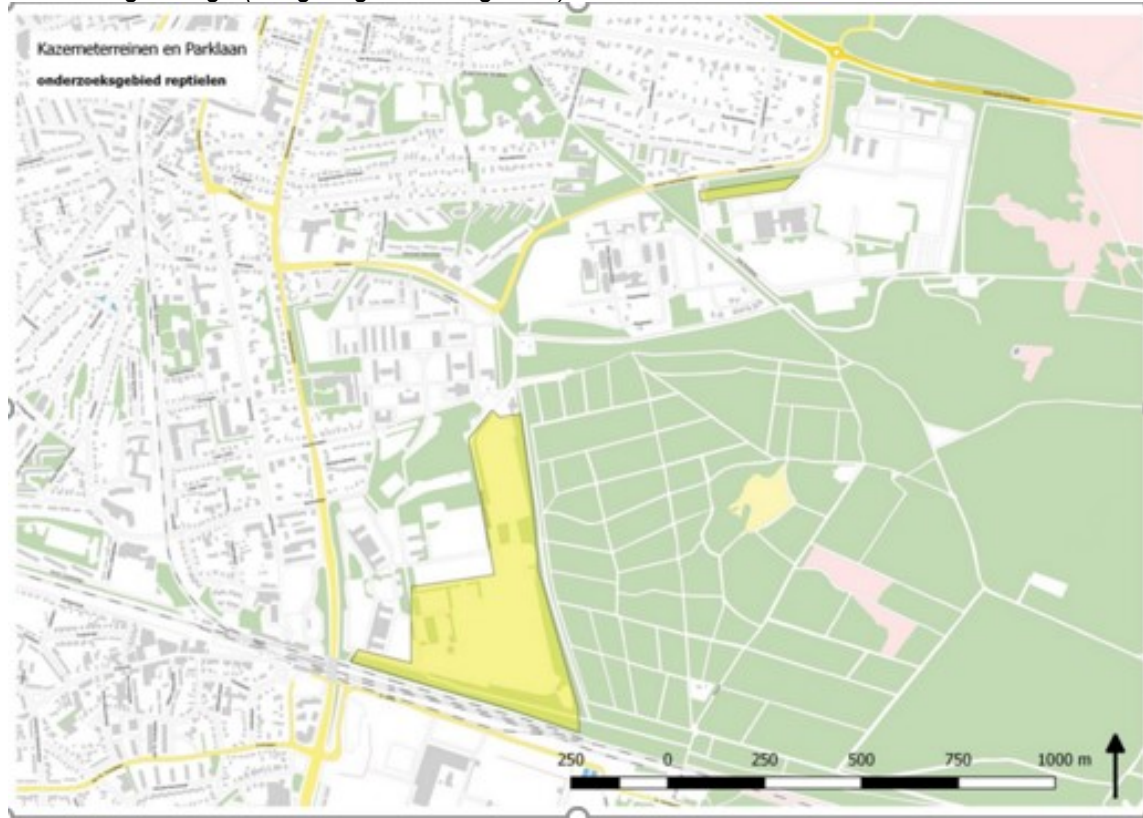
Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betalen van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op [www.rechtspraak.nl](http://www.rechtspraak.nl).

**Bijlagen:**

- Bijlage 1: Kaarten projectlocatie
- Bijlage 2: Kaarten met onderzoeksmethode en -resultaten zandhagedis en hazelworm projectlocatie PMZ-terrein te Ede
- Bijlage 3: Kaart met locatie van tijdelijk opvanglocatie zandhagedis en hazelworm

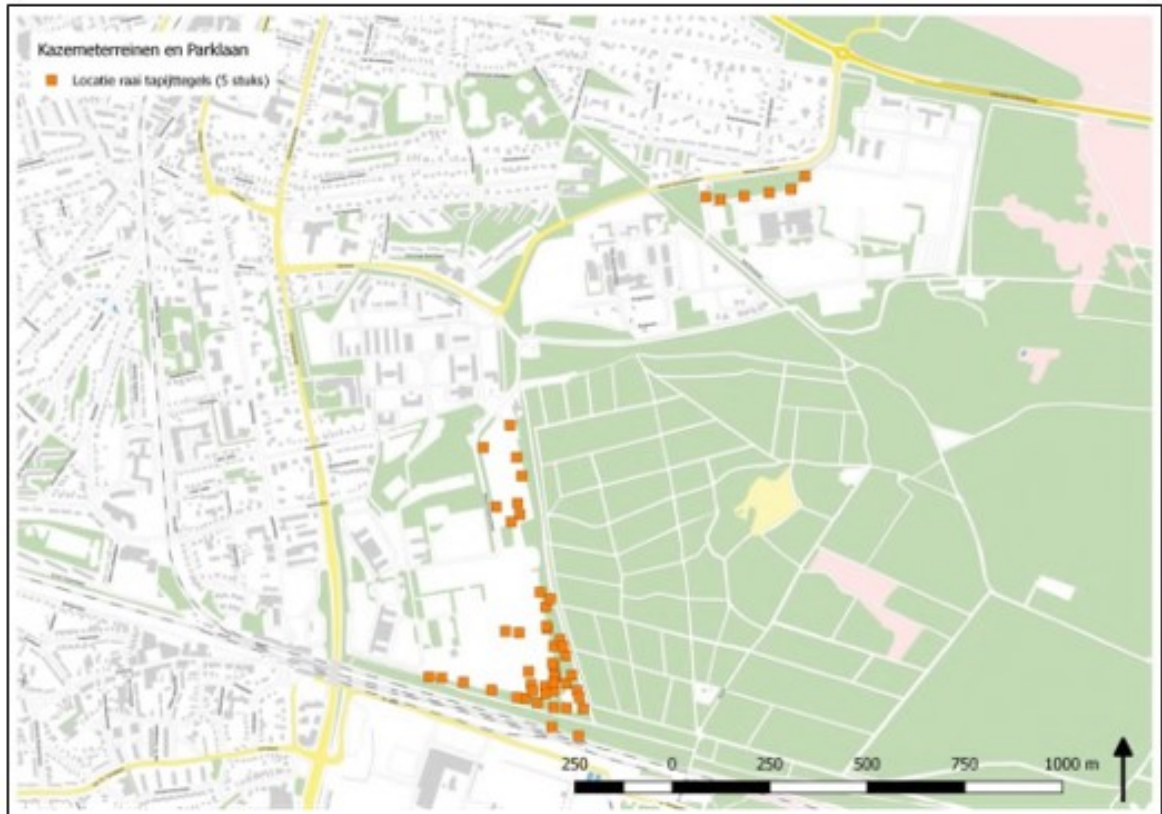


*Figuur 2: Ligging van het plangebied, waarvoor nu ontheffing voor zandhagedis en hazelworm wordt aangevraagd (het geel gekleurde gebied).*



**BIJLAGE 2: Kaarten met onderzoeksresultaten zandhagedis en hazelworm projectlocatie PMZ-terrein te Ede.**

*Figuur 3: Ligging van geplaatste tapijttegels (oranje vierkantjes, 260 stuks, uitgelegd in raaien van 5) voor het uitvoeren van waarnemingen aan zandhagedis en hazelworm tijdens onderzoek in 2018.*





Figuur 4: Waarnemingen van zandhagedis (groene stippen) en hazelworm (rode stippen) in het plangebied PMZ-terrein te Ede, gedurende 2018.



**Bijlage 3: Kaart met locatie van tijdelijk opvanglocatie zandhagedis en hazelworm.**

*Figuur 5: Steilrand in zuidoostelijke hoek van plangebied PMZ-terrein (oranje stippellijn), die zal gaan fungeren als tijdelijke opvanglocatie (rode stippellijn), waarvoor nu ontheffing wordt verleend.*

